

ERŐS KÖZVETŐI ÉS TUDOMÁNYOS
Államgazdasági és Statisztikai Tanács
Budapest, V., Lágymányos tér 1-3.

archivum: 94/27

Közvillalatok.

A Kézíremi kérdés.

Göbel

1.

A „Közörmű kérdései” évek óta áll elő-
térben. Elméleti és gyakorlati szakfejtések egész sora
foglalkozott már vele. Mégis még alig beszélhetünk
elfogadott elvekről vele kapcsolatban. Majdnem mindent,
aki hozzányúlt, más-más alapon állva, más nemességből
visszavonta a közörműket. Az elmélet nem jutott még el-
oda, hogy valamiféle alapot tudna nyújtani, melyre min-
dente hivatkozhatunk. Így alig valószínű, hogy a gyakorlati-
térben maga hozzájárulások - egyenesen elfogadott elvi alap-
híjain - kimutatásán egész érdekeknek egyoldalú ér-
ményesítésére törekvünk. A legalapvetőbb kérdéseket tekintve,
nemcsak lejtőszövegünk körül folyik állandó harc,
hanem maga a közörmű fogalom meghatározása is hiányzik
még. Pedig enélkül igazán keveset juthatunk.

Flopp ellenük a közreméssel foglalkozó
 legtöbb eddigi tanulmány foglalkozását: megjelöljük
 azt a szempontot, melyet alapul véltünk. Ez a köz-
 igazgatás és közigazgatói jog szempontja. Ezzel
 pedig a közigazgatás és közigazgatói jog rendszere
 és a rendszer, melybe a sokat emlegetett „köz-
 reméket” bele próbáljuk illeszteni.

Ezeken alapul vételek következően máris
 rá kell mutatnunk egy fontos körülményre: a köziga-
 zgatásunk és közigazgatói jogunk (mint általában a
 jogok) jogelméleti bizonyos hasonlóság esetén is vannak,
 mint a magánjog és magánjogászok életben hasonló
 fogalmak. Például a magánjog, az „magánjog”,
 „magánvállalat” nem lehet speciális közigazgatói jogi fogalom.
 Ért az olyan vállalat, melyet teljes a magánkézben

lévők mintájára vezetnek, még ha körület tulajdonában
 van érdekükben van is, nem tarthatjuk a körülem, kör-
 vülletet fogalomkörébe tartozónak. Éppen úgy, mint hogy
 ha egy körület lakóinként kiadott beírásait tart fenn,
 azt nem vessük körépületnek és nem nevezzük körhataljdon-
 nak, hanem körkéren lévi magánépületnek, a körület ma-
 gántulajdonának. Erre a kérdésre különben még visszatérünk.

Most még fordítva az az his figyelmet, mihez
 a viszony a „körülem” és a „ürem” között: hegy-e az
 „ürem” fogalmára támaszkodunk.

Arra a fogalomra, amit az „ürem” kifejezés
 takar, a körpelfogás (vagy igazságtalanság fogalma is) több
 más olyan kifejezést is használt: vüllet, ürlét, telgy, mü.
 Különösen a vüllet és ürem használatunk. A kettő
 közt különbség alapján a közmondásigazságtal
 jól ismert

4.

és elfogadott. „Mind a kettő a termelés alakulata, de
úram alatt a termelésnek technikai megvalósulásait értjük,
tehát egy állandó jellegű termelő folyamatot technikai és
munkaszervezési oldaláról tekintve. A vállalat csak nemben
a fentebb kimondott termelő alakulat a tényleges jogi oldalt
is figyelembe véve. A vállalat mindig valamilyen vagy val-
kizárólag a vállalat. Összetett (másodlagos) jelensége a gaz-
dasági életnek, melyről csak magántulajdoni rend esetén
lehet szó. Szóval nemben az úram elemi jelensége, mely birmi-
féle jogi rend mellett létezik. A kommunista álláspontnak
úramei vannak, nem vállalatok. A magántulajdoni rendszer
felépült vállalatok úramei van, de több azonos, vagy különböző
termelő igény vagy úrame is lehet.“ 1.)

Navratil Alko idézett meghatározása világosan mu-
tatja, hogy az úram és a vállalat közt különböző tulajdon-

képen eredetükben van. Mára - mára teljesen gyökeresnek.
 A mai helyzetet, a meginttalajdoni rendet tekintve
 (ami a gyakorlatban egyedül érdekel most minket)
 azonban nem állíthatók sembe egymással. Nem sorolhatjuk
 két csoportba a termelő alakulatokat, rámutatva az
 egyikre, hogy az csak vállalat, az ilyen elemeket meg nem
 találhatjuk benne; a másikon pedig, hogy az csak üzem,
 minden vállalati elem nélkül. Üzem és vállalat egymásba-
 felelő fogalmak (a mai meginttalajdoni rend mellett).
 Nézőpontunktól függ, melyiket látjuk. A fenti meghe-
 rítés szerint a jogiaink elcsúszása a vállalatot kell megláttnia.
 Fogalmiábránk összehasonlítása igaz látónak, hogy bi-
 zonyos mértékig ellentmond ennek. Sokhelyütt találjuk az
 üzem és vállalat egymás mellett, egyenrangúknak látva em-
 lítését. Sőt ezek mellett más kifejezéseket is sorolunk fel.

In pl. an 1927: V. t.-c. 48. §. (1) A belügyminiszter,
 továbbá a belügyminiszterrel egyetértve a pénzügyminiszter
 Budapest nékefőváros, a városi és városi törvényhatóságok,
 a v.t. városok és a nagy- és községek hitelintézetét, köz-
 intézményeitnek, üzemeitnek, vállalkozásainak¹⁾ gazdasági tevékenységét
 ... bármikor megvizsgálhatja. - U.o. (5) A belügyminis-
 ter az önkormányzati testületek bármely alábbi működésé-
 nem gazdasági, vagy nem közszükségletet szolgáló üzemi-
nek, vállalkozásainak, intézetének tevékenységét, átalakítását
 vagy megszüntetését elrendelheti. - U.o. 42. §. (1) ... A tör-
 vényhatóságok költségvetésének ... fel kell ölelni: a törvény-
 hatóságok működéséért tartozó valamennyi intézet (kórház,
 iskola, múzeum, stb.), alap, üzem vagy vállalat költség-
 vetését is. - ~~1931~~ 1931: XXI. t.-c. 18. §. Ha az államháztartáshoz tartozó
 kötelezettségek: a) az állam, törvényhatóságok, községek, az

Az aláhírozás mindenütt költésnek számít.

általuk fenntartott vagy támogatott intézetek, intézmények, vállalatok és üzemek ... - U.o. 34. §. Hatósági üzemek. Minden tömörhatósági vagy községi önálló vagyonszerelésű, közgazdasági kelet vagy kereskedelmi jogi formában megalakult Közüzemnek vagy vállalatnak létesítéséhez, illetőleg kibővítéséhez a helyi miniszternek a kereskedelemügyi, illetőleg a pénzügyi miniszterrel egyetértve kiadott engedélyre szükség. Az engedély kiadását meg kell tagadni, ha magánvállalkozás a felállítandó Közüzemnek vagy vállalatnak munkáját gazdaságosan és a fogyasztók szükségletét a közüzemnek is megfelelő módon el tudja látni. Nem vonatkozik ez a rendelkezés a viét, a világiat és energiát szolgáltató Közüzemekre. - 1924. évi 171.000 és 177.300 sz. B.M. rendelet: Üzemek, vállalatok kezelése a városoknál, ill. kis- és nagyközségeknél. -

4.600/1933. M. E. n. rend. 24. §. (Közvetemék címmel.)

A 2. §-ban felsorolt társaságokra meghatározott szabályokat megfelelően alkalmazni kell az állam vállalatán, üzemére, vagy intézetére, bármilyen alakban működik is;...

Igen ugyan, hogy ezek a szabályozások más-más szempontokból foglalkoznak ezzel a kérdéssel, de mégis feltűnik a sokféle irányítás a fogalom meghatározásokban. Ezik esetben az üzem is vállalat mellé a közintézmény fogalmát állítják, mióta az intézetet, nem oly eszt, hogy mindkettőt. Másik környben a vállalatot a közüzemet helyen nembe, a kettőt a hatóság üzem kifejezések foglalkoztassa; a közüzemeket is beletartozónak említi. Viszont más környben kivenik az üzem fogalma alól a közüzemek. (1930: XVIII. t.-c.) Néhol a közüzemek mellé a közüzemek vállalatokat állítják (1924: XXVI. t.-c. 20. §. /2/),

nyilvános a értes, hasonló esetben ez, misik törvény
 a közigazgatás iránti nembe az úrmet helyein (1924: VIII.
 t.-c. 4.§.) Végtül egyes helyeken csak úrmet említések,
 semmi más. (1920: IX. t.-c. 24. §. ; 1924: IV. t.-c. a) mell. a
 2. §-hoz A. 11. 5.) Minderken végigtekintve az egyes
 példákhoz hiányzó kell rámutatnunk. A jogszabályok
 növekedés - e kifejezésnek a közigazgatás jogban
 elfogadott és megilletett szinten is egyes esetekben hiány-
 zóiban - is, létezik pontosan csak a jogszabály megkezdés-
 lésének megkezdéséről vették. Ezt inkább több olyan
 kifejezést szoktak fel, mintsem hogy valamely kimondjon.

Külön fel kell mondanunk a figyelmeztetéseket az
 1930: XVIII. t.-c. 87. §-ára: „Ebben a törvényben úrmet alatt
 érteni kell a népszerűségi arakat az úrleteit, vállalat-
 léteit is telepeit, amelyeket a népszerűségi vagy közérdeklődés

saját működéteinek ellátására, vagy más fogoratók
 működéteinek kielégítésére is nemcsak van, jöve nem.
 Az ilyen és ilyeltek fogalmait itt nem szembeállítom,
 hanem éppen ellenkezően, egymásból valóban jelentkezőnek.
 Minél is a tövénycikk nyugtalan először tudatosra az
 a. n. közelem: kérdéshez, mihaorméltat jelentőnek
 kell tartanunk.

Kunec Ödönnek a városi územekről szóló
 tanulmányában ¹⁾ is ezt találjuk: „En közelemnek
 csakis azokat a vállalatokat minősítom, amelyek az
 állam vagy más közület maga léteit, nevére is
 velet ...” A közelemekről beszélve tehát először
 a vállalat fogalmát kell nem elött tartanunk.
 Erit a magunk városról a közelem helyett is a
közvállalat kifejezést használjuk ezután. En egyfelől

Kunec Ödön: A városi územek szervezési problémái. Városi Szemle. 1933.

szabatosabb, másfelől pedig mert is harsog, mert a
 továbbra is kifejtésre kerülő "Kövérlelet" - fogalmunk
 igen lényeges eltérést mutat a legtöbb eddigi Kövérien
 fogalomtól, így eektől a "Kövérlelet" kifejezés
 egyúttal megkülönböztetésül is szolgál.

Ami a kérdés magját illeti, igen sok fel-
 fogás is a kövériemény nagy része kövériemények
 a kövérietek tulajdonában lévő üzemeket, vállalatokat
 tartja. Ismerint a "Kövériemény" egyedül lényeges
 ismétetője is megkülönböztetője a magánvállalatok-
 tól a tulajdonos jellegében keresendő. É fel fogja előnye,
 hogy jól megállapítható ismétetőjére támaszkodhat.
 Ellene azonban sokkal ~~kevésbé~~ súlyosabb érveket sorol-
 thatatunk, mind az elmélet, mind a gyakorlat
 szempontjából.

Az elmélet ellenétisé szerint a kör- és magán-
 írem, kör- és magánvöllelet rendelkezésével nem
 elég a „kör” szóval csak a tulajdonos jellegét
 feltüntetni értelmét adni. Körírem = a kör magán-
 íreme : ez nem lehet helyes. A külsőszókat me-
 lyekben kell keressük. Eppoly, mint ahogy körtulajdon.
 körtulajdonos stb. nem a kör magántulajdonos, magán-
 tulajdonos stb. jelenti, hanem olyan más fogalmakat,
 melyek ^{közös} magántulajdon, magántulajdonos stb. fogalmak
 mag nem érthetők, tehát igen alaposan eltekinthet. A
 közig nem magánulajdonos ez közig, mint alany-
 nek az igazság és a magánulajdon fogalmának pontos
 összehasonlítását. Mayer Ottó igen világosan fejtette ki,
 hogy a „kör” az „közig” szóval éppen arra mutat,
 hogy a magánulajdonos mintaképpel való összehasonlításig csak

Külös, a jogintérmény sokkal inkább más jogtémilet
talajin áll. 1.)

A gyakorlati ellemzés pedig, hogy a fenti
meghatározás nem hangoztható a közgazdasági jogban.
Olyan társ, hogy további kifejtésre nem nyújt alapot.
Az alapszabályok általában nem oly nagy, hogy egy-
befoglalásuk megkísérlése is céltalan, ha csak nem kezd-
jük az egybefoglalást mindjárt külsővel és egymástól
nagy eltérést mutató alontól, csoportok szerint tá-
gróssal. Közös tulajdonságuk csak maga a kiindulási-
pont marad: a tulajdonság jellege. Itt pedig csak az
tekintjük, nem hivatkozunk ki a magánjog köréből
és a magánjogúak; csak általánosítástól; azaz éppen
a "köz" elemét nem tudjuk sehol sem helyezni. Ami
az így felfogott "közösségi" fogalom alai vonatko

Mayer, Otto: Deutsches Verwaltungsrecht. 3. kiad. 1924. I. köt. 114. dd.

vállalatoknál némiképp közei célként jelentkezik a fenti
 nemrégiben bekövetkezett, az a körület vagy inkább megnevezés,
 azot gyűjtésén, azaz a jövedelemcsökkentés. A közigazgatás
 jogi megnevezés hol tud itt bekapcsolódni? Először egy-két
 példával próbálom megmutatni, a körületek is a körület egyik va-
 gyonának, a közigazgatásnak az ellátóműködését; ekkor körül-
 at az illetékesnek olyan megnevezés, mely az a jogszabály
 alapján a szervezeten belülre esik, illetve a szervezeten
 kívülre esik a közigazgatás szervezete. Ez vajon
 az mi a közigazgatás szervezete - is körületek körébe?

Megjegyzendő, hogy a közigazgatásról való említett
 példák még az az egy körület, a körület vagy inkább
 megnevezésnél is csak részleges megnevezés lehet az, ha nem
 gondoskodunk a körület körében lévő közigazgatás szervezete,
 részleg az. megnevezés körületeiről, a körület által támo-

gatott vállalatok bizonyos ellenőrzésről. A körnek az
 az érdekeltjeit feltétlenül meg kell védenie. Ezt azonban
 már a „közönség” kategóriáját fel kellítani, megváltoztatni
 az egyesítésben is.¹³

A 4.600/1933 M.E. n. rend. 2. §-a határozati beavatkozást tesz
 lehetővé a tényleges vállalat iránt, ha a vállalat részvényeinek leg-
 alább 30 illetve 20 %-a körületbe kerülne az az (azaz, amint
 a vállalat jól-meni, vagy nehezségekkel küzd). Új nemzet (a
 közérdekeltjeinek felhívása határozati) által fel az ellenőrzésre. - A jó-
 várművetében a jövőre törvény intézkedik: „A mekkorára az üzemet
 vagy egyéb vállalatot magánosokkal közösen csak olyan feltétellel mellett
 létezhet vagy tartatni lehet, hogy abban a felül nagyobb érdekeltjeik
 részvételben legyen. Már fennálló üzemből, vagy vállalatban is csak ezzel
 a feltétellel léphet be. (1930: XVIII. t.-c. 91. §. 11) és 1934: XII. t.-c. 23. §.
 111)

Ezért képezzük megemlíthető, hogy Franciaországban az
 1930 febr. 17-iki törvényt nemcsak magánvállalkozásokban közigazgatás csak
 40 %-ig mehetnek érdekeltjeiket. Okai: félnek attól, hogy a közigazgatás irán-
 nyító szerepet kapjanak a gazdasági életben. Feltehetően viszont ugyan-
 akkor a közigazgatás megrendezésének szempontja is: még ha csak köztul-
 ról van is a közigazgatás tulajdonában, jött egy az, hogy magát az
 igazgatótanácsban képviseltesse. - Újabb más a közérdekeltjeinek
 elvárása. Ott az állam pontosan 50 %-a érdekeltjeiket enged a magán-
 azaz külföldi tőkének, a másik 50 % a állami. Az idegen tőkék
 világtörvény a közérdekeltjeiket, a állami jelölés: az igazgatótanács elnökeit.
 (Ld.: Encyclopaedia of the Social Sciences, 7. kötet, New York, 1932. Paul
 Wetbink: Government Owned Corporations c. címké a 108-109. oldalakon.)

Puritan = tulajdonjog: viszonyt nem reverenciás a
 közzelület meghatározásának tárgyára termi. A köz nem-
 pontja teljesen egyoldalú beállítással mutatkozik, ha csak
 mint magánvállalkozást látjuk. A köz is, levél magánkötet
 (és kötelező) magánlátást is spekulatívokba akad. Ennek
 viszonyára, előnyei - hátrányai mi részben meddő vita
 tárgyát alkotják, különösen elmélettel, néhai jelöléssel
 (pl. socializáció). ~~És~~ Kétségtelen helyzeteknél mindig néhai
 az igazság kérdése. Ez azonban bizonyos: a köz részéről
 nem lehet rokonszemp, ha ugyanazt akarja csinálni, mint
 a magán, és csak ugyanaz. A köznek, a közhatalom
 köztudomású mis feladata van, magasabb szempontokat is
 kell tekintetbe vennie.

Ez jutunk el a Közeledek bevezetéséhez. A közeledek
 az a magasabb szempont, mellyel a közzelület fogalmát

meghatározom: kívánság másik csoportja közelebb a említett fogalomhoz. A kívánthoz lényege szerint a közelebbi (kícharni) szolgáltatás.

A „közelebb” kifejezés azonban nem pontosan egy-
értelmű fogalom, sőt nagyon is kétoldali értelme van,¹⁾
amelyre, hogy a két értelmezés egymással teljesen szembehe-
lyes. Feltehetően egyrészt a állam és közelebbi ideket, más-
részt a közelebbi, a polgárokat. Ez közelebbi: kétféle lévő
villanyminél pl. a közelebbi ideke, hogy a mi minél töltet
szolgáltatson be a közelebbi pénztárhoz; a közelebbi ideke
pedig a minél olcsóbb, tökéletesebb irromszolgáltatás. Az
ellentét teljes.

... helytelen a közelebbinek az a általánosan elterjedt, mondhatnánk
alkodás feltevése, hogy a közelebbi mindig is kívánság a közelebbi vala-
egy javát, előnyét jelenti .... hűségesebbnek tartjuk a közelebbi nő helyett
közelebbeltség kifejezést, melynek jelentése világos a a központi egén
vél felőleli... Az idekeltség tehát világos fogalom s tartalmaz két
értékes értelme gondolatoktól ölel fel. ... ha a közelebbi közelebbi
nemlétéhez viszonyodunk, nem valami nem elől kéventemünk a nő jelen-
ének két állományát.” (Tomcsányi Miksa: A magyar köznyelvünk és
pintézményei. Bp. 1926. 14-15. old.)

Tulajdonképpen helytelen is, hogy egy Körületet az alája tartó emberekkel állítsanak szembe. De ha a mégis megtörténik (amint hogy különösen a Kőrösligetben esetei adhatunk erre példát), akkor - egyes igazi rendkívüli esetétől eltekintve - a közönség érdekét a Körület érdeke elé helyezzük. Ez egyúttal a Kőrösligetoként való jelölésnek alapja is. Először is a pozitív szempontja irányadó részünkre. Egyes mesterségek esetében pozitív nem érdekelnek minket; pozitív alatt a magközönséget értjük. Kör = pozitív a Kőrösligetben eseteiben. Nem tarthatjuk tehát Kőrösligetnek azt a világot, melynek pozitívja (eloben) bárki nem lehet, melynek negatívát (eloben) bárki igénybe nem veheti. A Kőrösliget általában fehérről fogalmihoz mérve a horizontális a Körharmadik.

Fejlesztésünk során eddig jutottunk: Kérvillalat
 az a közhatalmi villalat, melynek megálltatisa ha a
 nagyközönségnek bizonyos költségek irdike fizodik. Lillato,
 hogy ez a meghataris szintelen a tag. Ha tetarik, ma-
 den villalot felöl. Ha viszont minkepp tetarik, egyet sem.
 Megihtejük, hogy mis-mis villalot tartomak a nagy-
 közönség közelem-kérvillalat kategóriájaba, miok a poli-
 tikusok. Alapoto lenne tudomak a korgardiosok véle-
 ményit: vajjon vannak-e olyan villalotok, melyek termi-
 netikent fogynak mis ellinélis alá tartomak a köllinél. Ez a
 kérdés azonban még nem jutott végleges döntésig.

Számszeru - említettik - a korigazitási jog neu-
 partja a irányadó. Így a jogi szabályozás elemét kell
 belevennünk. Kérvillalotnak tekintjük azt a közhatalmi
villalotot, melynek megálltatisit (költségek irpolitikáját is

eur kerentül egin működését) a közhatalom a fogantó-
készség érdekében különleges szabályoknak veti alá.

Külön megjegyeznék, hogy mivel a hatósági kérelem tartás puata tényre elegendő lehet oly közzétettelti politika kiterjedésére, amit különben különleges szabályok vezre-
hajításával lehet csak elérni, feljegyzések szerint a ható-
sági vállalatok bizonyos csoportja akkor is a mi közzé-
telti kategóriáinkba tartozik, ha min is némelyek külön-
szabályok. (Mely kell lennie viszont a melletti versenyt -
magánvállalatok keletkezését - kiváló rendelkezésnek tekintet
a vállalatoknál.) Sőt feltételeznünk kell, hogy a hatósági
kérelem vérs a közadalon nemponyja'bol való különleges jelen-
tőségüket is fontosságukat jelenti; így a közkebe vétel a
szabályoknak bizonyos magasabb fok.

A Kőrhatalom nem ok nélkül részen egyes
 vállalatok különleges szabályozása is nem ok nélkül
 vez. egyeseket saját kívánalaja kezelésére. A Kőrhatalom
 a vállalatok által ellátott miközleteknek a Kőr szempont-
 jából való kiemelkedő fontosságát hangsúlyozva arról, hogy
 a szabályozás is még inkább a Kőrökkel vétele útján a
 vállalatok szoros viszonyba hozza a Kőrizgatással. Ezenek
 a miközleteknek megfelelő kezelésére Kőrizgatási feladat
 len. vállalat; a Kőrvállalatok at a feladatot teljesítve a
 Kőrizgatási Kőrök lépnek. Úgy mondhatjuk, a Kőrvállalatok
 végzik a vállalati formában történő Kőrizgatást.

A Kőrizgatás nemcsak Kőrhatalmi eszközökkel
 rendelkeznek, hanem jöletti is - különösen a újabb időkben
 a gazdasági ténre is áttérjenkedve - gazdasági eszközökkel is.
 Ennek megfelelően elfogadott a Kőrizgatási nemzeti eszkö-

geinek intérményekre, intézetekre és üzemekre való felosztása. Ez utóbbi kategóriába tartoznak a községek között lévő kövülhetők. Az üzemeket ugyanis a következőképp osztályozjuk fel:

- 1, hirtartási üzemek,
- 2, pénzügyi célú monopóliumok,
- 3, kövülhetők,
- 4, magánvállalatok.

A hatalmas méretűre nőtt közigazgatás

bizonyos gazdasági működtetéseik elengedhetetlenül közös ki-elégítést nyújtó szerveivel végzi. (Intézmények, anyagkezelési szerv, stb.) A hirtartási üzemek így a gazdaság elvétel megvalósítása végett létesülnek. Felismerjük, hogy nem a magánvállalatok, hanem csak a községek némán működnek; továbbá, hogy nem a működés ki-

mutatható nyerssége tökélenek; nem bevételének a célján, hanem a működésük gazdasági kihasználásán keresztül a körület kiadásainak csökkentésén. E két jellegetörvény magyarázza, hogy voltak kapcsoltban nehezen beérlelték „vállalkozói”-tól; a vállalkozó forma is általában a vállalkozó mellett nem fontos.

A monopóliumot tisztán pénzügyi szempontból kihasználó üzem megváltoztatásának árát a körület pénzügyi érdekeinek minél teljesebb előmozdítására vigétt állapítja meg. Az előállítás-berendezés is a családánál és a magángazdasági életben megsemmisült arányait nem találhatjuk itt meg. Tulajdonképpen a tisztartási üzemek egyik juttatásának is vehető, amilyen csak a körület anyag-érdekeit tekintve.

A körvállalkozót ismertettük már előbb. Ha

alapsíben tekintjük, sok tekintetben azonos a magán-
vállalattal; de mivel a közhatalom bizonyos szabályokat
is elő a fogyasztókörösség érdekében, kélik a magán-
vállalatok köréből is a közigazgatás keretébe lép. - Ez
az említett szabályok, különösen itt, a közkezen lévő
közvállalatoknál, történelk részben a szakközigazgatás
(kereskedelemlény, hadügy, stb.) céljai érdekében is.

Magánvállalat esetében a közület is teljesen a
magán gazdasági elvek alapján is a magánjog korlátai
kört működik. Semmi különleges szabályozásra nincs
mükös, sőt ezt éppen a magánvállalat természeté nem
is engedi. Az úremek többi hírom fajtajánál ellenben
mükös a külön szabályozás. Ez leginkább belső, szervezeti
is szabályozás szabályok útján történik. A közvállalatoknál
azonban - mivel közvállalat lehet magánkéiben is - mükös
is mint láttuk, lényeges az öms közvállalatra kiterjedő
jogszabályi rendszer is.